

A život v??ný

P?vod materiálu
Marta Sedlá?ková
Po?adí v lekci
45

Téma

Náš cíl je u Boha.

Cíle

- D?ti si povídají o tom, co bude — krásný Boží sv?t — na základ? písni?ky podle Izajášova proroctví.
 - D?ti si uv?domí, že život v??ný neznamená žít v??n?, ale jde o to, že nám B?h chystá dobré a krásné v?ci.
 - D?ti ?tou text ze Zjevení a u?í se pracovat s p?edstavami a obrazy v??ného života, propojují se svým dneškem.
-

Pro u?itele

Biblický text: Zj 21

Poznámky k textu

K výpov?di

Máte konkrétní *p?edstavy o nebi*, o v??ném život? Mají je d?ti? Co s nimi? Všichni auto?i, kte?í se o tom snaží psát, se shodují — „víc než oko spat?it smí, víc než slovo vypoví, víc než srdce toužit zná — B?h ti dá!“ (viz 1Kor 2,9). To, jak mluvíme o v??ném život?, jsou obrazy. „Nelze je sice eliminovat (vylou?it), ale ani nemohou být objektivizovány, zp?edmn?tn?ny.“ (Hans Küng, *Krédo*) B?h je vždy v?tší než naše p?edstavy, zcela jiný. Když mluvíme o v??ném život?, mluvíme o našem setkání s tímto Bohem tvá?í v tvá? — p?esahuje to možnost naší ?e?i i p?edstav. P?esto o tom Bible a její auto?i sv?d?í — slovy a obrazy tohoto sv?ta, jaksi p?edposledn?. Domníváme se, že i my s d?tmi m?žeme na základ? biblických p?edstav rozvíjet svoje obrazy a doufat tak v Boha, který nás vede k sob?.

Na základ? biblických text? je možno našim p?edstavám dát hranice ?i sm?rovky.

Život v??ný, to neznamená žít v??n?, prodloužit n?jak tento život zde nebo jinde, není to automatické pokračování. Nicejsko-ca?ihradské vyznání na tomto míst? mluví o *život? budoucího v?ku*. „Budoucí skute?nost života... p?ekonává p?ítomnost nep?edstavitelnou m?rou.“ (J. M. Lochman) Na této budoucnosti je nejpodstatn?jší, že se odehrává *tvá?í tvá? Bohu*, on je cíl a napln?ní v??nosti — „B?h bude všechno ve všem“ (1Kor 15,28).

Nejde však jen o ?istou budoucnost, posmrtnou existenci. Možnost tohoto života spojena s vzk?íšeným Kristem a náš v??ný život již za?al v daných pom?rech našeho všedního života. *Budoucí skute?nost je v Kristu a v Duchu již p?ítomná*. — „Uprost?ed smrti, ve sv?t? poznamenaném smrtí, jsme obklopeni životem.“ (J. M. Lochman) Sv?j život nežijeme jako v nudné ?ekárn? na v??nost, ale jako ti, co p?icházejícím pom??ují v?ci, které d?lají, jako ti, kdo vyhlížejí napln?ní svých snah. V??ný život je cíl našeho

života. Proto pracujeme v jeho prospěch a voláme při tom — Maranatha — Pane, přijď již.

Věčný život, „nebe“ — biblickými slovy také „pravý sobotní odpočinek Božího lidu“ (Žd 4,9). Po všech našich zápasech — vyhraných i prohraných — nás čeká „věčné dovršení našich kusých životů a zhojení ran v odpočinutí Božího lidu.“ (J. M. Lochman). To, co děláme, to není první ani poslední — máme naději na „pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení.“ (Fp 4,7) Patří sem i naděje na smrt smrti, bolesti, soužení atd.

Věčný život znamená také *poznání v cí tak, jak doopravdy jsou*, jako „plné přijetí do Boží pravdy“ (J. M. Lochman). Do plného světla se tak dostane náš život i dějiny světa, naše všelijak zauzlované cesty se ukážou ve světle přísne milosti a milostivého soudu Božího.

Věčný život v Bohu je — jedním slovem — láska. To je základní charakter věčného života, „láska nikdy nezanikne“. Protože Bůh je láska, protože Bůh nás miluje, s láskou na nás myslí, je nám určen věčný život, jen tak se neztratíme v nicotě, ve smrti: „Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.“ (1J 4,16)

V tom se zároveň ukazuje to, že k věčnému životu patří společenství, naše sdílení lásky ke druhým. Nebe není sobecká záležitost mezi mnou a Bohem. K tomu směřují biblické obrazy Božího království (synoptikové) nebo obžanství v nebesích (jak je používá apoštol Pavel). „My víme, že jsme přešli ze smrti do života, protože milujeme své bratry; kdo nemiluje, zůstává ve smrti.“ (1J 3,14), tak se přidává apoštol Jan.

K přiblížení

Jako text k „věčným životem“ jsme vybrali obraz ze Zjevení Janova, 21. kapitoly. Obsahuje podstatné výše naznačené momenty — blízká přítomnost Boží, dovršení cíle, zhlazení smrti a bolesti, vyjevení pravdy, společenství a láska.

Zároveň je poetickým obrazem, básní o naději. Mluví právě jazykem země o nevyslovitelných a nepředstavitelných skutečnostech nebe, které Bůh připravil pro svůj lid. Jan popisuje své vidění ve snu, takže tady pracuje „snová logika“ (např. velikosti perel, ze kterých byly brány, atd.), která Bible ví, že i ve snech se vyjevuje Boží pravda.

Na rozdíl od apokalyptických filmů není tématem konec, božení, ale nové stvoření, obnovení. To, co Jan popisuje, není konkrétní popis toho, co bude, ale vyjádřením, že na budoucnost, která přichází od Boha, se můžeme spolehnout, je to hotová věc. Obsahem této budoucnosti je především vztah k Bohu — „já mu budu Bohem, a on mi bude Synem“ (Zj 21,7). Město podle Jana má obrovskou kapacitu, spojuje nebe se zemí a je místem Boží blízkosti. Je průsvitné (transparentní) a zářící, takže ovlivňuje a osvětluje život kolem sebe. (Velmi podrobný a citlivý výklad najdete v Jiří Mrázek, Zjevení Janovo, Karmelitánské nakladatelství 2009. Tu knihu stojí zato mít!)

V práci s dětmi nevyužívám příliš mnoho podrobných poznatků z výkladu, spíše pracuji s možností slyšet biblický text a na základě hry a biblického textu chci umožnit dětem, aby měly svoje vlastní představy.

Jako jiný obraz věčného života by mohl posloužit i starozákonní motiv z Iz 11,6nn (vlk s beránkem).

Úskalí

Neustále si musíme být vědomi obraznosti a předposlednosti našich obrazů nebe, věčného života. Proto je důležité v práci s dětmi říct něco v tomto smyslu: „Jaké přesně bude nebe, věčnost? Popravdě, to nikdo neví. Lidé si to představují různě.“

Na druhou stranu to nejsou jen nějaké pohádky, hezké ilustrace nebo růžové brýle. Boha jsme v Ježíši poznali jako lásku, můžeme se tedy spolehnout, že věčný život, nebe, je právě plná přítomnost Lásky, tedy Boha.

Odkazy

Lochman, Jan Milí?: *Krédo: základy ekumenické dogmatiky*. Praha: Kalich, 1996.

Ratzinger, Joseph: *Úvod do křesťanství*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

Lehman, Karl: Věčný život. *Teologické texty: časopis pro teoretické a praktické otázky teologie*. Dostupné [online](#).

Rejchrt, Luděk: *Věším: výklad apoštolského vyznání víry*. Praha: Kalich, 2012.

Mrázek, Jiří: *Zjevení Janovo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009.

Pro děti

Pro předškolní děti

Pro list předškolní skupinu využijte píseň Lučka Rejchrt Písníka o tom, co bude (Haleluja Amen 158). Zkuste ji s dětmi zazpívat, a ukázat jim, jak dá Bůh všechno do pořádku — nebudou zbraně, nebudou si lidé ani zvířata ubližovat, budeme si rozumět s Bohem a společně budeme zpívat veselé písně. Využijte obrázek lva a beránka. Můžete si s dětmi povídat, jaký by měl být ten nejlepší svět, co by na něm mělo být a pro? (touto otázkou lze také začít, „vymalovat“ si ten svět a pak ho porovnat s písníčkou).

Pomůcky: zpěvník Haleluja Amen, event. Zpívejte s námi.

Pro mladší děti

Práce pomocí dramatických prvků, pro všechny věkové kategorie, funguje na smíšenou skupinu. (Podle Daniely Stolařové, provedeno na semináři učitelů nedělních škol s hroufem rozdílných starších dětí, které se neznaly navzájem, ani většinou neznaly učitelku.)

Praktické pokyny — s dětmi sedíme v kruhu, domluvíme si znamení, na které všichni musí ztichnout (zazvoní), kdo chce mluvit, bude se hlásit, apod.

Děti, vypravujeme si tady o tom, v co všechno my v kostele věříme a co považujeme za správné. Dnešní téma je, že věříme ve věčný život.

1. *(Aktivita na začátek, která má za úkol děti rozpohybovat a zároveň na známé hře „ohmatat“ pojem jednou — vícekrát — věčně/nekonečně. Hrajeme tehdy, pokud máme více času a vhodný prostor. Lze začít až povídáním o tom, co bychom [ne]chtěli dělat dlouho až věčně.)*

Víte co, nejdříve si zahrajeme takovou honičku.

Rozehřívací honička (dvě verze): 1 — Jeden honí, koho chytne, ten musí umřít (zastaví se na místě, zmrzne, ve hře končí). Verze 2 — ten, kdo je chycen, může být zachráněn, pokud se ho někdo dotkne (podleze pod nohama apod.).

Reflexe (opět v kruhu): Co je lepší — mít jen jeden život nebo víc možností? Být déle ve hře? A jaké by to bylo, kdybychom měli nekonečný život? *(Reflexe chce navodit přemýšlení o tom, zda dělat nebo)*

co vícekrát, dlouho je dobré/příjemné. Tady odpovídi budou pravdopodobně mít k tomu, že to dobré je.)

Aktivita/rozhovor: Navazuje na předchozí, ale začíná opačným předznamenáním. Lze použít i bez předchozího. Říkáte, že je to dobré, když máte hodně život, když je hra dlouhá (podle odpovědí dítí). A co třeba... uklízení (nějaká nepopulárníinnost)? A tebe si představte, že byste to mohli dělat pět minut, pět hodin, tři hodiny — baví vás to? (Dítí to pravdopodobně nebude bavit brzy.) Dobře, tak co třeba... chození. (Neutrálníinnost.) Představte si to, že chodíte pět minut, dobré? Pět hodin, dobré, i celý den se dá jít, když je člověk na výlet, ale jít už i v noci... (Rozvádíte podobně jako u předchozího, tady to jde déle, ale nekonečně to také nelze.) A co třeba... jedení zmrzliny? (Oblíbenáinnost — i zde s dětmi hovoříte o tom, jak dlouho by takové jedení zmrzliny bylo dobré, a i tady se ukáže, že přestože je to veskrze oblíbenáinnost, nemá smysl ji dělat víc, nelze to.)

Varianta: necháme dítí předvádět to, co si mají představovat, aby se do toho lépe vžily.

2. (Krok dále — otázka, zda chceme žít postavena do protikladu k tomu, zda chceme žít víc. S dětmi poznáváme, že žít nekonečně dlouho není to, co se míní vřným životem.)

Diskuze v kruhu: Chce se vám umřít? (Odpovědi dítí.) Jak by to vypadalo, kdybyste byli těžce nemocní, na smrtelném loži? Nechte dítí předvést, položit se na zem.

Učitel v roli — A já tebe budu doktor (vezme si nějaký lékařský atribut, plášť, stetoskop z detské hry, něco jako lék, např. lentilky, apod.), který vynalezl lék na tu vaši nemoc a k vám na tom smrtelném loži přijdu a vyléím vás. Jaké to je, když vás vyléím? Dobré, že? Neumřít na nemoc, to je fajn, to je příjemné.

Diskuze v kruhu: Když je dobré být vyléený, chceme žít víc? Znamená to teda, že budeme žít víc? Jak vypadají lidé, kteří jsou staří? A šlo by to pořád, třeba do 400 let? Nebudeme nemocní? Strašně staří? Nebo budeme i víc mladí? Znáte někoho takového?

Aktivita: Etuda — jak by to vypadalo, kdyby nám bylo 400 let? (A co teprve ta věčnost!)

3. (Krok poslední — rozšíření pojmu věný/věnost jako opis pro setkání a bytí s Bohem, což je nevýslovná krása.)

Co to teda je věný život? Vidíme, že to asi neznamená žít nekonečně dlouho. Někdo řekne: Život věný, to znamená, že věíme, že se můžeme dostat do nebe. Co to ale znamená? Že budeme sedět někde na obláku? To asi ne, ale popravdě, jak to přesně bude vypadat, to nikdo neví, to se ani vyslovit nedá. Věíme, že to bude super, že na nás čeká Bůh, který nás má nadevšecko rád. Že se máme na co těšit, protože být v blízkosti Boha je nevýslovná krása, a že se tedy nemusíme bát smrti. Nikdo neví přesně, jak to bude vypadat, ale máme dovoleno si to představovat.

Lehněte si a zaposlouchejte se do toho, jak si to představoval jeden člověk jménem Jan, a jak o tom napsal v Bibli (Zj 21, vybrané verše, lehce upravený text):

Potom jsem uviděl nové nebe a novou zemi. Protože první nebe a první země pominuly a nebylo už ani moře. Uviděl jsem svaté místo, jak sestupuje od Boha z nebe. Bylo moc nádherné.

Uslyšel jsem mocný hlas z trnu: „Hle, Bůh bude bydlet s lidmi a oni budou jeho lid. On jim sete každou slzu z očí a smrt už nebude, ani pláň ani křik ani bolest už nikdy nebude; neboť minulé věci

pominuly.“

Tehdy ke mně přišel jeden z andělů a řekl „Pojď, ukážu ti to krásné místo.“

Odnesl mě na velikou a vysokou horu a ukázal mi Svaté místo, sestupující od Boha z nebe a zářící Boží slávou. Jsem se podobalo nejdražšímu kameni, jako kameni jaspisu jasněmu jako křišťál. Mělo mohutnou a vysokou hradbu s dvanácti branami. Tyto brány byly z východu, tyto brány ze severu, tyto brány z jihu a tyto brány ze západu.

Jeho hradba byla postavena z jaspisu, ale místo bylo čisté zlato podobné čistému sklu. Základy městské hradby byly ozdobeny všemi nejkrásnějšími drahokamy: jaspisem, safírem, chalcedonem, smaragdem, ametystem a dalšími a dalšími.

A těchto dvanáct bran bylo z dvanácti perel: každá z těchto bran byla z jedné perly. Ulice toho města byla ze zlata, čistého jako průhledné sklo.

To místo nepotřebuje slunce ani měsíce, aby v něm svítily, neboť ho rozzářila Boží sláva. Národy spasených se budou procházet v jeho světle a králové země do něj přenesou svou slávu. Jeho brány se ve dne nikdy nebudou zavírat, a nikdy tam nebude noc.

To je krásné, že? Chtěli byste v takovém městě bydlet?

Takhle si to představoval Jan, ale co když pro nás je nejkrásnější a nejlepší něco jiného? Chtěl by nás někdo svým nebem provést? *(Možno pokládat doplňující otázky, podle toho, co děti říkají — A co ostatní lidé, jsou tam taky? Kdo by tam měl být, co tam už určitě nebude, atd.)*

Zakonejte modlitbou — poděkujte Bohu za své představy a také za to, že naše představy určitě překona a překvapí nás.

Pomůcky: „kostým“ pro roli doktora — např. bílé tričko, stetoskop, atd.; text Zjevení Janova.

Varianta

Pokud nechcete pracovat tolik z aktivitami a rozhovory, lze je více převyprávět. Můžete například použít motiv dětí, které si hrají na honěnou (viz první aktivita), líbují si, že je druhá varianta zábavnější. Pak vymýšlejí, co by se dalo dělat nekonečně a co by je bavilo (viz další aktivita). Maminka je poslouchá a ptá se, zda by opravdu chtěli dělat věci věčně, žít věčně, jestli to vůbec jde. Zjišťují, že ne, nikdo nežije věčně. Jedno dítě se zeptá: A co v kostele, tam říkali, že věčně ve věčný život? Maminka je přiblíží ze Zjevení, povídají si (povídáte si) s dětmi o jejich představách (viz závěr aktivit).

Pro starší děti

Už se vám někdy zdál sen, který vás potěšil, povzbudil vás?

Přetvořte vám teď jeden z nejvelkolepších snů, který kdo měl, a který zapsal, aby nás s ním potěšil. *Přetvořte ze Zjevení 21, např. vybrané verše viz práce s mladšími dětmi. Text můžete posléze rozdat.*

Co vám přijde reálné, běžné? Co je opravdu snové? Co takový „sen“ může vyjadřovat — co nám těmi obrazy říká? Kde je v tom „snu“ Bůh? Jaký má vztah k lidem? Co z těchto představ a obrazů vás potěšilo?

Shrňte podobně: Věříme, že náš život má cíl v Bohu, ve společenství s ním. Tam, kde ho poznáme úplně, tak, jako on zná nás. Všechno, co nám nyní nebylo v našem životě jasné, pochopíme — proč a na?. Poznáme, co bylo dobré a co špatné. Budeme blízko Boha.

Jsou to obrazy jen pro budoucnost, nebo mají vliv i na současnost? (*Můžete psát argumenty pro obě varianty, rozdělit děcku do dvou skupin, aby obhajovaly jednu či druhou variantu, atd.*) Jestliže mají, pak jaký?

Zazpívejte píseň: Bojujte, bojujte dál (Svítá 17). Je tu nějaká souvislost se snem apoštola Jana?

Přesah

Spirituály, písně žernošských otroků, jsou určitým typickým projevem touhy po věčném životě a po nebi. Velmi často o „Boží zemi, kde vládne jas“ zpívají. Ale není to pouze upnutí na zaslíbeno, spirituály v sobě často ukrývaly tajné návody a šifry pro útek do státu, kde bylo otroctví zrušeno, je v nich zcela „všední“ touha a zápas o to být svoboděn. V tomto propojení se velmi dobře ukazují, co víme, když vyznáváme „život věčný“.

Modlitba Rogera Schutze:

Pane, náš Otče,

jak doufá země v ranní slávky,

tak naše srdce očekává tvůj příchod.

Dovol nám rozbít stany

v tom koutku země, které tvé světlo zaplavuje,

a čeká tam spolu s tebou

novou zemi i nebe nové.

Báseň Josefa Václava Sládka (V náruči Boží):

V náruči Boží, odkud jsme vyšli,

večer se všichni sejdeme zas.

Kdo by se dšil, kdo by se tš?

Po dlouhé pouti navždy zas domů —

nikdy, už nikdy v tu chladnou dál!

Kdo by se dšil, kdo by se bál.

Liturgie

Rituál

Na úvod jednotlivých hodin můžete společně s dětmi recitovat:

Věříme v Boha Otce, který nás stvořil, věříme v jeho Syna, který nás zachránil, věříme v Ducha svatého, který

nás proměňuje.

Nebo (podle refrénu Svítá 372):

Víru nám dej, co úskalí zdolává, k doufání měj, když prchá z nás odvaha, lásku rozdávej.

Biblický text k zapamatování

Bůh bude všechno ve všem. (1Kor 15,28)

Okénko do bohoslužeb

Život věčný. Občas se někdo ptá (třeba nějaký výzkum): Věříte v posmrtný život / Věříte v život po smrti? Víte, co odpovíte? Třeba věřím v Boha, ale posmrtný život? Nevím, mě to moc nezajímá, co bude po smrti bude. Vlastně je mi to trochu jedno. (Nachystejte moc krásně zabalený dárek, musí být vidět, že jste si se zabalením dali práci. Ukažte ho.) Představte si, že pro někoho chystáte dárek. Vymýšlíte, co by mu udělalo největší radost, dáváte si na tom záležet. Pak mu jej krásně zabalíte a těšíte se, až si ho ten člověk rozbalí. A bude se z něj radovat. Jenže ten člověk, místo aby ten dar rozbalil, tak řekne: Zase nějaký dar? Ten mě vůbec nezajímá. Je mi to jedno, co tam je. Vždyť já nic nepotřebuji. Život věčný je dar od Boha. Bůh pro nás má nachystáno něco krásného a dobrého. Těšme se na to a radujme se z toho!

Modlitba

Bože, děkujeme ti, že nás máš rád a že s námi chceš být. Dneska i napoté. Děkujeme ti, že nám naznačuješ, jak to jednou bude, že smíme doufat a představovat si, jak to bude krásné, a děkujeme, že nás stejně ještě překvapíš. To proto, že nás miluješ víc, než si dokážeme představit. Díky! Amen.

Odkaz na píseň

[Až svatí přijdou \(SV12\)](#)

[Nova země, nové nebe \(SV223\)](#)

[Aj, kamení volati bude, až vjíždět bude Král](#)

[Bojujte, bojujte dál, pohleďte jen, v dálce svítá](#)

[Čekám na to stále, čekám na to stále, že už jsem Jeruzalém](#)

[Já jdu tam do Boží země \(SV97\)](#)

[Kdybych znal množství jazyků](#)

[Kdo bude v nebi žít \(SV145\)](#)

[Přijď království tvé, přijď království tvé, amen](#)

[V nebi je trůn \(SV360\)](#)

[Víc, než oko spatřit smí \(SV368\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Krédo](#)

Biblický odkaz (kat)

[Zjevení 21](#)